

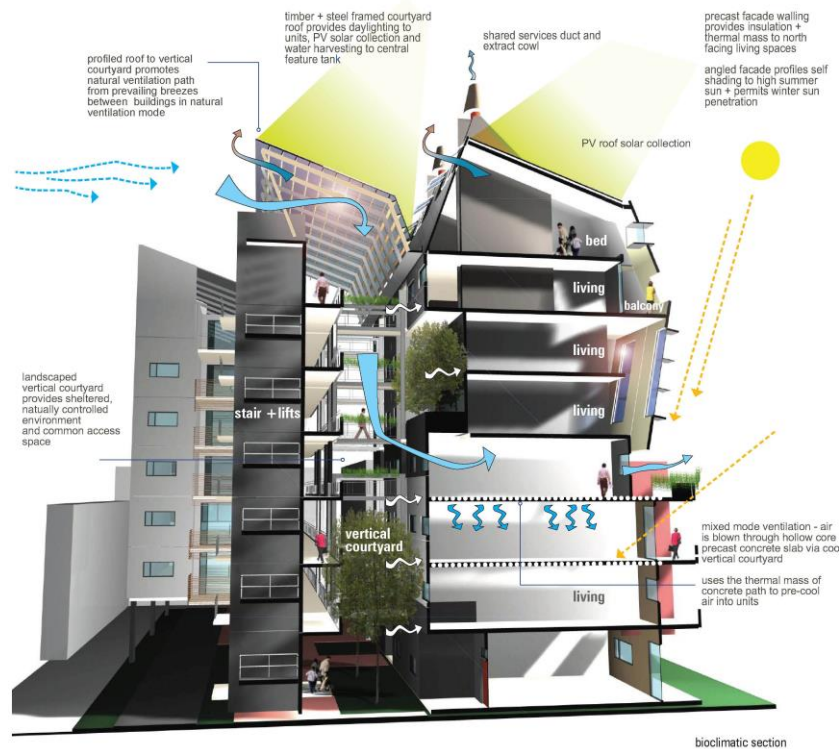
به نام خدا

تنظیم شرایط محیطی

Environmental Control of Building

همه چیز در مورد تنظیم شرایط محیطی

کاری از بخش معماری و شهرسازی ، مرکز هنری اجتماعی آمد

تنظیم شرایط محیطی از دروس مهم و اصلی معماری است. هدف از این درس آشنایی با روش های بهره مندی از عوامل اقلیمی و انرژی های تجدید شونده در طراحی ساختمان با توجه به آسایش حرارتی و آموزش محاسبات مربوط به انتقال حرارت در ساختمان است.

بخشی از سرفصل درس:

- * منابع انرژی
- * انواع انرژی های تجدیدپذیر
- * عوامل اقلیمی
- * هندسه خورشید
- * آسایش حرارتی
- * مبانی محاسبات انتقال حرارت در ساختمان
- * سامانه های غیرفعال گرمایشی
- * سامانه های غیرفعال سرمایشی
- * عایق های حرارتی
- * گردآورنده های خورشیدی
- * سامانه های فتوولتائیک

حال با توجه به دو برنامه درسی موجود ، این درس را تشریح میکنیم :

- ۱- برنامه درسی جدید، مصوب سال ۱۳۹۵ که در دانشگاه تهران و بعضی دانشگاه ها طبق آن تدریس می گردد و آخرین بار توسط دانشگاه فردوسی بازننگری شده است و تا سال ۱۴۰۲ معتبر است .
- ۲- برنامه درسی قدیمی ، مصوب شورای عالی برنامه ریزی سال ۱۳۷۷ که همچنان در دانشگاه علم و صنعت و بعضی دانشگاه ها طبق آن تدریس می گردد.

عنوان درس به فارسی	تنظیم شرایط محیطی
عنوان درس به انگلیسی	Environmental Control of Building
تعداد واحد	۲
تعداد ساعت	۳۲
نوع درس	اصلی
نوع واحد	نظری
پیش نیاز	مقدمات طراحی معماری ۳

هدف کلی درس:

هدف از این درس آشنایی با روش های بهره مندی از عوامل اقلیمی و انرژی های تجدیدشونده در طراحی ساختمان با توجه به آسایش حرارتی و آموزش محاسبات مربوط به انتقال حرارت در ساختمان است.

اهداف ویژه درس:

- آشنایی با اهمیت ایجاد آسایش محیطی با روش های غیر وابسته به انرژی های فسیلی
- آشنایی با عوامل و فاکتورهای اقلیمی و تقسیمات اقلیمی در جهان و ایران
- آشنایی با عوامل مؤثر بر آسایش محیطی در داخل و خارج بنا
- آشنایی با تغییرات مسیر حرکت خورشید و نحوه طراحی سایبان های افقی و عمودی بر اساس آن
- آشنایی با اصول انتقال حرارت
- آشنایی با ویژگی های حرارتی مصالح و طراحی مناسب جداره های ساختمان بر اساس آن
- آشنایی با کاربرد تهویه طبیعی و طراحی متناسب با آن در سایت، پلان و مقاطع ساختمان

سرفصل درس:

- منابع انرژی
- انواع انرژی های تجدید پذیر
- عوامل اقلیمی
- هندسه خورشید
- آسایش حرارتی
- مبانی محاسبات انتقال حرارت در ساختمان
- سامانه های غیرفعال گرمایشی، سامانه های غیرفعال سرمایشی
- عایق های حرارتی
- گردآورنده های خورشیدی
- سامانه های فتوولتائیک
- بررسی مصادیق

روش یاددهی-یادگیری:

- مشارکت دانشجویان در مباحث از طریق پرسش و پاسخ در زمان تدریس
- حل نمونه تمرین در کلاس
- ارائه کنفرانس توسط دانشجویان
- تشویق دانشجویان به استفاده عملی از دروس نظری در طراحی معماری

توانایی و شایستگی‌هایی که درس پرورش می‌دهد:

درک مفهومی اصول مربوط به انتقال حرارت، عوامل تأثیرگذار بر آسایش فیزیکی و اهمیت کاربرد بهینه منابع انرژی در معماری

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	پروژه
%۲۰	%۲۰	%۶۰	

تجهیزات و امکانات موردنیاز برای ارائه:

فضای کلاسی، سمعی و بصری، رایانه و نرم‌افزارهای مربوطه، تخته وایت‌برد، ویدئو پروژکتور.

منابع اصلی:

- کسمایی، مرتضی، (۱۳۸۲) اقلیم و معماری، اصفهان، نشر خاک.
- Olgyay, Victor. Design with climate. New York: Van Nostrand Reinhold, 1992
- Givoni, Baruch. (1998) Climate Considerations in Building and Urban Design, new York
- Szokolay, S. V. (1987), Thermal Design of Buildings, Canberra, RAI Education Division.

منابع فرعی:

- کسمایی، مرتضی، (۱۳۶۸) راهنمای طراحی اقلیمی، تهران، مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن.
- قیابکلو، زهرا، (۱۳۹۱) مبانی فیزیک ساختمان ۲ (تنظیم شرایط محیطی)، تهران، انتشارات جهاد دانشگاهی، (دانشگاه صنعتی - امیرکبیر)
- حیدری، شاهین (۱۳۹۳)، سازگاری حرارتی در معماری، انتشارات دانشگاه تهران
- DeKay, Mark, G. Z. Brown (2001) Sun, Wind, and Light: Architectural Design Strategie.
- Heerwagen, d. (2004) passive and Active Environmental controls, mc Grawhill

منابع مطالعاتی:

- <http://www.bhrc.ac.ir/>
- <http://www.suna.org.ir/>
- <http://www.saba.org.ir/>
- <http://www.inbr.ir/>
- <https://www.buildinggreen.com/>
- <http://architecture2030.org/>

تنظیم شرایط محیطی

پیشنیاز : طرح معماری (۱)

نوع واحد : نظری

تعداد واحد : ۲ واحد

هدف :

این درس به منظور تعیین و تشخیص رفتار حرارتی بناهای متأثر از اقلیم پیرامون تدوین گشته است . در بخش عملی، موارد کاربرد تئوریهای ارائه شده در بخش نظری، طی تمرین کوتاهی به تجربه گذاشته می شود.

موضوع:

به منظور ایجاد امکان برآورد عملکرد اقلیم در ساختمانها ، و نهایتاً ارائه یک معماری معقول متأثر از اقلیم ، تئوریهای عمومی مربوط به اقلیم و رفتار حرارتی ساختمانها، عنوان می گردد. این تئوریهها حداقل شامل موارد زیر خواهند بود.

- خورشید ، زمین و جو: منشاء انرژی ، خصوصیات فیزیکی ، شیمیائی و طیف تابش خورشید ، تاثیر لایه های هوا بر تابش خورشید، اقلیم کره زمین، اقلیم منطقه ای و محلی .

- هندسه خورشید: زوایای تابش خورشید (محاسبه و ترسیم زوایا)، محاسبه طرح قرارگیری نقاب سایه در بنا، سایه بناها بر یکدیگر ، نمودارهای حرکت خورشید برای عرض های جغرافیائی مختلف .

- ویژگی های انسان و مفهوم آسایش در ارتباط با شرایط اقلیمی - محیطی، تشریح عوامل فیزیکی بر محدوده آسایش (تابش ، دما ، رطوبت ، فعالیت - جریان هوا و پوشش)

- نمودار سایکرومتریک : تجزیه و تحلیل و نحوه استفاده آنها در مشخص نمودن محدوده آسایش

- مبانی انتقال حرارت در ساختمان : هدایت ، جابجائی ، تشعشع توان انتقال گرما و توان گرمائی ، مقاومت حرارتی

- تهویه در ساختمان : تهویه ناخواسته ، تهویه خواسته و روشهای محاسباتی آنها

- برآورد بار حرارتی در ساختمان : توضیح روشهای مختلف ، مانند روز درجه

- شیشه پنجره: انواع شیشه ، خصوصیات فیزیکی ، رفتار حرارتی ، دریافت تابش، کارایی شیشه و ...

- ظرفیت حرارتی مصالح: مصالح بعنوان باطری ، مقایسه ظرفیت حرارتی مصالح، روشهای مختلف ذخیره انرژی

- ذکر تاریخچه استفاده از منابع طبیعی انرژی و ارائه و تحلیل نمونه ها و روشهای بهره گیری از انرژی فعال و غیرفعال